

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ BİLGİ NOTU

AMAÇ 1: YOKSULLUĞA SON

Yoksulluğun ve tüm biçimlerinin her yerde ortadan kaldırmak

Amaç 1, önümüzdeki 15 yıl boyunca aşırı yoksulluk da dahil olmak üzere tüm seviyelerde yoksulluğun sona ermesini amaçlamaktadır. En fakir ve en savunmasız olanlar da dahil olmak üzere tüm insanlar, temel yaşam standartlarına erişmeli ve sosyal koruma haklarından yararlanmalıdır.

Dünya’da Genel Görünüm

- Aşırı yoksulluk sınırının altında yaşayan küresel nüfusun oranı 2002 ile 2012 yılları arasında yarıya düşerek yüzde 26’dan yüzde 13’e düştü. Bu, 2012’de yaşayan her sekiz kişiden birinin aşırı yoksul olduğu anlamına gelmektedir. Yoksulluk, 2012’de insanların yüzde 40’ından fazlasının 1,90 ABD Doları’ndan az paraya yaşadığı Sahra Altı Afrika’da halen yaygındır.
- 2015’te, dünya işçilerinin ve ailelerinin yüzde 10’u günde kişi başına 1,90 ABD doları altında yaşıyordu; 2000’de bu rakam yüzde 28’di.
- 15-24 yaş arası gençlerin çalışan yoksullar arasında olması muhtemel: çalışan gençlerin yüzde 16’sı 2015 yılında yoksulluk sınırının altında yaşıyordu, buna karşın çalışan yetişkinlerin yüzde 9’u yoksulluk sınırının altındaydı.
- Düşük gelirli ülkelerde beş kişiden biri bir sosyal yardım ya da sosyal koruma yardımıyla faydalanırken bu oran üst-orta gelirli ülkelerde üçte ikidir.

Hedefler

1.1 2030’a kadar, halihazırda günlük 1,25 \$’dan daha az gelirle yaşayanlar olarak tanımlanan aşırı yoksulluğun herkes için her yerde ortadan kaldırılması

1.2 2030’a kadar ulusal tanımlara göre tüm boyutlarıyla yoksulluk içinde yaşayan her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranının en az yarıya indirilmesi

1.3 Ulusal şartlara uygun sosyal koruma sistemlerinin ve önlemlerinin herkes için uygulanması ve 2030’a kadar yoksul ve kırılgan kesimin önemli ölçüde kapsanmasının sağlanması

1.4 2030’a kadar, başta yoksul ve kırılgan durumdakiler olmak üzere bütün erkek ve kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve hükmetme, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan finansal hizmetler gibi konularda eşit haklara sahip olmalarının sağlanması

1.5 2030’a kadar, yoksul ve kırılgan durumda olanların dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ve iklimle ilgili aşırı olaylara ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklara ve afetlere maruz kalmalarının ve bunlara karşı kırılganlıklarının azaltılması

1.a Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler için yeterli ve öngörülebilir araçlar geliştirmek ve yoksulluğun tüm yönleriyle bitirilmesine yönelik politika ve programlar uygulayabilmek için, geliştirilmiş kalkınma işbirliği de dâhil olmak üzere farklı kaynaklardan gelen imkanların önemli ölçüde harekete geçirilmesinin sağlanması

1.b Yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik yatırımların hızlandırılması için, yoksul odaklı ve toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kalkınma stratejilerine dayalı ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde sağlam politika çerçevelerinin oluşturulması

AMAÇ 2: AÇLIĞIN YOK EDİLMESİ

Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini sağlamak, beslenme imkânlarını geliştirmek ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

Amaç 2, açlığa ve her türlü kıtlığa son vermeyi ve 2030 yılına kadar sürdürülebilir gıda üretimi gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu hedef sürdürülebilir tarımın yaygınlaştırılması, tarımsal üretkenliğin iki katına çıkması, herkesin artan yatırımlar ve düzgün işleyen gıda pazarları gerektiren, yeterli besleyici gıdalara erişimi olmalıdır fikrinden kaynaklanmaktadır.

Dünya’da Genel Görünüm

- Açlık çeken nüfusun oranı 2000-2002 yılları arasında yüzde 15 iken 2014-2016 yılları arasında yüzde 11'e geriledi. Bununla birlikte, dünya çapında yaklaşık 800 milyon insan hâlâ yeterli yiyeceğe erişememektedir.
- Sahra altı Afrika'daki yetişkin nüfusun yarısından fazlası, 2015 yılında orta seviyede veya şiddetli gıda güvensizliği ile karşı karşıyadır; bu güvensizlik, bölgedeki yetişkinlerin dörtte biri için şiddetli seviyededir.
- 2014 yılında, 5 yaşının altındaki her dört çocuktan biri (tahmini 158,6 milyon çocuk) yetersiz beslenmeden kaynaklı gelişim geriliği yaşadı.
- 5 yaş altı kilolu çocukların payı 2000 ile 2014 yılları arasında yaklaşık yüzde 20'ye yükseldi. 2014'te bu yaş grubundaki yaklaşık 41 milyon çocuk aşırı kiloluydu; neredeyse yarısı Asya'da yaşıyordu.

Hedefler

2.1 2030'a kadar, açlığın bitirilmesi ve özellikle yoksullar ve bebekler de dâhil kırılgan durumda olan kişiler başta olmak üzere herkesin yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli gıdaya erişiminin sağlanması

2.2 Beş yaş altındaki çocukların aşırı zayıflıkları ve büyümesini engelleyen nedenlere ilişkin uluslararası düzeyde kabul edilmiş 2025 yılı hedeflerinin gerçekleşmesi de dahil olmak üzere 2030'a kadar, her türlü yetersiz beslenme şekillerinin bitirilmesi ve gençlik çağındaki kızların, hamile ve emziren kadınların ve yaşlıların beslenme ihtiyaçlarının ele alınması

2.3 2030'a kadar küçük ölçekli gıda üreticilerinin, özellikle kadınların, yerlilerin, çiftçilerin, çobanların ve balıkçıların; araziye, girdilere ve diğer üretken kaynaklara, bilgiye, mali hizmetlere, pazara ve katma değer fırsatları ile tarım dışı istihdam olanaklarına eşit ve güvenli erişim yoluyla gelirlerinin ve tarımsal üretkenliğinin ikiye katlanması

2.4 2030'a kadar, sürdürülebilir gıda üretim sistemlerinin sağlanması ile verimliliği ve üretimi artıran, ekosistemlerin korunmasına yardımcı olan, iklim değişikliği, aşırı hava koşulları, kuraklık, sel ve diğer afetlere uyum kapasitesini güçlendiren ve arazi ve toprak kalitesini artıran bir şekilde iyileştiren dayanıklı tarım uygulamalarının gerçekleştirilmesi

2.5 2020'ye kadar ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde sağlıklı yönetilmiş ve çeşitlendirilmiş tohum ve bitki bankalarını da içerecek şekilde, tohumların, kültür bitkilerinin, çiftlik ve evcil hayvanların ve onların yabani türlerinin genetik çeşitliliğinin korunması ve uluslararası kabul edildiği şekilde genetik

kaynakların ve ilgili geleneksel birikimin kullanımından elde edilen faydalara erişimin ve bu faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşılmasının desteklenmesi

2.a Başta en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretim kapasitesinin artırılması için, geliştirilmiş uluslararası işbirliğini de içerecek şekilde, kırsal altyapı, tarımsal araştırma ve yayın hizmetleri, teknoloji geliştirme ile bitki ve hayvan gen bankalarına yatırımın artırılması

2.b Doha Kalkınma Gündemi direktifi ile uyumlu olacak şekilde, her türlü tarımsal ihracat sübvansiyonlarının ve eşdeğer etkili tüm ihracat tedbirlerinin paralel olarak kaldırılmasını da içerecek şekilde, dünya tarım piyasalarındaki ticari kısıtlamalar ve aksaklıkların düzeltilmesi ve önlenmesi

2.c Gıda emtia piyasaları ve türevlerinin düzgün işlemesi için tedbir alınması ve gıda fiyatlarının aşırı dalgalanmasının sınırlandırılmasına yardımcı olmak üzere gıda rezervlerini de içerecek şekilde piyasa bilgilerine zamanında erişimin kolaylaştırılması

AMAÇ 5: TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarını güçlendirmek

Amaç 5, kadın ve kız çocuklarına karşı her türlü zararlı uygulamayı, ayrımcılığı ve şiddeti ortadan kaldırarak onların potansiyellerini tam olarak elde etmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve üreme hakları için her fırsatı sahip olmalarını, üretken kaynaklara tam olarak erişmelerini, ve siyasi, ekonomik ve kamusal yaşamda erkeklerle eşit derecede katılıma sahip olmalarını amaçlamaktadır.

Dünya’da Genel Görünüm

- Küresel olarak, on sekizinci doğum günlerinden önce evlendirilen 20-24 yaşları arasındaki kadınların oranı, 1990’da yüzde 32’den, 2015’te yüzde 26’ya düştü.
- 2000 ve 2014 yılları arasında 59 ülkede yapılan zaman kullanımı hakkındaki araştırmalara göre, kadınlar her gün zamanlarının yüzde 19’unu ücretsiz işgücü, yüzde 8’i erkeklerle geçirdiğini belirtti.
- Parlamentoda kadınların sahip oldukları koltukların oranı son on yıl içinde 6 puanlık artış olmak üzere, 2016 yılında yüzde 23’tür.
-

Hedefler

5.1 Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde bitirilmesi

5.2 Kamu alanları ve özel alanlarda, tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün yok edilmesi

5.3 Çocuk evliliği, erken yaşta ve zorla evlendirilme ile kadın sünneti gibi tüm zararlı uygulamaların yok edilmesi

5.4 Ulusal şartlara uygun şekilde kamu hizmetlerinin, altyapının ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ile hanehalkı ve aile içerisinde sorumlulukların paylaşımının teşvik edilmesi yollarıyla ücretsiz bakım ve ev işlerinin tanınması ve değer atfedilmesi.

5.5 Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatta, karar alma süreçlerinin her seviyesinde tam ve etkili katılımı ile liderlik edebilmeleri için eşit fırsatlar sağlanması

5.6 Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç dokümanları çerçevesinde mutabık kalınan şekilde cinsel ve üreme sağlığına ve üreme haklarına evrensel erişimin sağlanması

5.a Kadınların ulusal yasalarla uyumlu olacak şekilde toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve hükmetme, mali hizmetler, miras ve doğal kaynaklara erişimlerinin sağlanmasını da kapsayacak şekilde ekonomik kaynaklar konusunda eşit haklara sahip olmaları için reformlar yapılması

5.b Kadınların güçlendirilmesini destekleyen teknolojilerin, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının artırılması

5.c Toplumsal cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ile kadınların ve kız çocuklarının her seviyede güçlendirilmesi için sağlam politikalar ile uygulanabilir mevzuatların kabul edilmesi ve güçlendirilmesi

AMAÇ 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Amaç 10, ülke içi ve ülkeler arasındaki gelir eşitsizliklerini ve cinsiyet, yaş, engellilik, ırk, sınıf, etnik yapı, din ve fırsat eşitsizliklerini azaltmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, güvenli, sistemli ve düzenli göç sağlamayı ve gelişmekte olan ülkelerin küresel karar alma ve kalkınma yardımlarında temsil edilmesine ilişkin konuları ele almayı hedeflemektedir.

Dünya’da Genel Görünüm

- 2007-2012 dönemi verileri ile 94 ülkeden 56’sında, hane halkının en fakir yüzde 40’ının kişi başına düşen geliri, ulusal ortalamadan daha hızlı büyüdü.
- Gelişmiş ülkelere gümrüksüz giren az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ithalatının 2000 ile 2014 yılları arasında sırasıyla, yüzde 70’den 84’e ve yüzde 65’ten 79’a arttığı görülmektedir.
- Uluslararası sınırlar arası para transferinin maliyeti, 2015’te yapılan harcamanın yüzde 7,5’ini, yüzde 3’lük hedef oranının iki katından fazlasını, oluşturuyordu.

Hedefler

10.1 2030’a kadar nüfusun en alt yüzde 40’lık kesiminin gelirinin ulusal ortalamadan daha yüksek bir oranda, devamlı olarak artmasının ve sürdürülmesinin sağlanması

10.2 2030’a kadar yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir durumuna bakılmaksızın herkesin sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının sağlanması ve güçlendirilmesi

10.3 Ayrımcılığa yol açan yasaların, politikaların ve uygulamaların bitirilmesi ve bu bağlamda uygun yasaların, politikaların ve eylemlerin yaygınlaştırılması yollarını da içerecek şekilde fırsat eşitliğinin temin edilmesi ve sonuçların eşitsizliğin azaltılması

10.4 Özellikle mali, ücret ve sosyal koruma politikaları olmak üzere politikaların benimsenmesi ve zaman içerisinde daha fazla eşitliğin sağlanması

10.5 Küresel mali piyasaların ve kurumların mevzuatının ve izlenmesinin geliştirilmesi ve bu tür düzenlemelerin uygulamasının güçlendirilmesi

10.6 Daha etkili, güvenilir, hesap verebilir ve meşru kurumların var olması için küresel uluslararası ekonomi ve finans kurumlarındaki karar verme süreçlerinde gelişmekte olan ülkelerin daha güçlü temsilinin sağlanması ve söz hakkının temin edilmesi

10.7 Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasıyla insanların muntazam, güvenli, düzenli ve sorumlu bir biçimde göç etmesi ve yer değiştirmelerinin kolaylaştırılması

10.a Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarına uygun olarak, özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler için özel ve farklılaştırılmış muamele ilkesinin uygulanması

10.b Özellikle en az gelişmiş ülkeler, Afrika ülkeleri, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve karayla çevrili gelişmekte olan ülkeler olmak üzere ihtiyacın en fazla olduğu ülkelere, ulusal plan ve programlarına uyumlu olacak şekilde, doğrudan yabancı yatırımları da kapsayan nakit akışlarının ve resmi kalkınma yardımlarının teşvik edilmesi

10.c 2030'a kadar göçmen işçi döviz havale işlem bedellerinin yüzde 3'ün altına düşürülmesi ve bedeli yüzde 5'ten yüksek olan işçi döviz havale yöntemlerinin sona erdirilmesi